

ОСВІТНІ ВОГНІ

«Титанік», який не тоне

Як правильно побудувати корабель знань

Колож Вікторія КУЗІВОН

Щодня навчальний процес пливе морем до вищої освіти, долаючи великі й малі айсберги. Щодня ми, як і мільйони інших людей, споруджуємо величний корабель знань. Щодня прагнемо вкласти в нього душу: докладно обдумуємо функціонування кожної деталі, тобто дисциплін, намагаємося зробити так, аби всі механізми працювали правильно — учимось й удосконалюємо навички. Здається, особливих проблем не виникає: в українських університетах трудяться висококваліфіковані педагоги, цілком прийнятна матеріально-технічна база, студенти поєднують здобуття фаху з практичною діяльністю. Назване так і хочеться об'єднати хештегом «добре». Тільки й підводних каменів — як піску морського...

На перший погляд, навчання у ВНЗ обіцяє старшокласнику «гори й доли», та коли вчорашній школяр приходить до вишу, часто розчаровується: на парах нудно, зникає мотивація здобувати знання, бажання до самостійної роботи. Це схоже на шлюб без кохання — розлучитися з університетом не дають батьки або ж банальне прагнення мати професійний «штамп» у вигляді диплома.

По-перше, не завжди в гармонії пе-

ребувають основні суб'єкти навчального процесу — викладач і студент. Як наслідок, для останнього заняття часто видаються не надто захопливими. Чому? Та хоч би тому, що радянський зразок виховання ще досі планктоном живе в системі нашої освіти. Деякі наставники зосереджують увагу на обов'язковості вивчення дисципліни замість зацікавлення нею, декому ж не вдається відійти від менторських тенденцій, а хтось вимушений перейматися підзоровіткою поза межами альма-матер, щоб якось вижити.

Сучасний світ вимагає трансформацій. Про це зазначає й Марія Кухта, доцент кафедри педагогіки та психології УжНУ: «Ефективності навчального процесу можна досягти через зміну позиції викладача як стосовно студента, так і до себе. Педагог виступає не тільки носієм професійної інформації, контролює освітні норми та традиції, а й стає помічником становлення та розвитку студента, поважає його незалежно від рівня успішності. Змінюється й характер впливу: авторитарна влада поступово зникає, натомість утверджуються партнерські взаємовідносини, допомога, підтримка. Модифікується й позиція здобувача фаху, яка центрується не на результатах засвоєння знань та оцінці, а на активній співпраці з викладачем і групою, тобто на власне педагогічному процесі, де відбувається особистісно-професійне становлення». До слова, процитую видатного українського педагога Василя Сухомлинського, котрий

уважав: учитель «...повинен любити дітей, відчувати радість від спілкування з ними, добре знати свій предмет, педагогіку і психологію, досконало володіти методикою викладання навчального предмета». Студенти також мали б відповідно сприймати педагога, однак нерідко на заваді стають певні суб'єктивні фактори або складна дисципліна, яка програє чи не кожну партію нішнім гаджетам. Важливо й те, що молодь часто не вмів слухати: потрібні навички не були закладені в школі. Безперечно, усім до німба над головою далеко, проте й наведені позиції — тільки краплини в морі навчання.

«Холодно, тепло, гаряче...» Саме так, мов у названій дитячій грі, наступним чинником, який впливає на недостатню ефективність знань, є надмірні навантаження. Юнаки й дівчата часто впадають у відчай через те, що, до прикладу, на завтра необхідно підготуватися до двох (а то й трьох!) практичних занять із фахових дисциплін, прочитати кількостотсторінковий твір із зарубіжної та української літератур, ознайомитися з критикою, самостійно підготувати відповіді на винесені раніше лектором запитання, виконати кілька складних вправ чи завдань, а, можливо, ще й написати реферат чи доповідь. Руслана Ісевич, п'ятикурсниця біологічного факультету УжНУ, згадує про ще одну трудність: «Найбільшою проблемою є насамперед значний обсяг предметів, зокрема й тих, які не стосуються нашої професії. Це негативно впливає на здоров'я студента,

бо кожен прагне опанувати весь матеріал, у результаті доводиться сидіти до ночі». Як наслідок — поверхове вивчення тем та швидке забування знань. Крім того, здобувачі фаху справді нерідко жертвують сном: одні через бажання бути вундеркіндом, для інших дамокловим мечем висить поганий бал, що веде до втрати стипендії. М.Кухта з погляду психолога переконана: ефективності можна досягти шляхом відмови від репресивної, деструктивної ролі контролю. Ідеться про скасування оцінки, у якій переважно фіксується досягнута студентом відповідність поставленому викладачем візрю. По суті, це культивация конформізму.

Загалом вітчизняна освіта діє за принципом мімікрії: навчання часто зорієнтоване на заучування, а не на осмислення. Названий підхід був актуальним за радянських часів у зв'язку з відсутністю достатньої кількості джерел інформації. Тоді лекція мала неабияку цінність. Нині ж конспекти — у хвості прогресу, адже будь-яку дефініцію можна знайти в електронних версіях посібників чи словників. Час змінюється з калейдоскопічною швидкістю, навчальні програми кожні 2-3 роки потребують удосконалення, отож і корабель знань повинен оперативнo пливати за течією суспільних змін. Молодь прагне все встигнути, тому вважає, що конспектування — зайве витрачання й так дорогоцінних хвилин життя.

Закінчення на стор. 4.

ВІТАЄМО

Із Міжнародним днем студента!

Шановні студенти, друзі! Щиро вітаю вас із Міжнародним днем студента! Бажаю вірити в себе та свої ідеали, бути провідниками критичного мислення та креативних рішень, підтримувати один одного в досягненні важливих для студентства цілей і, основне, бути щирими патріотами країни та університету.

Володимир СМОЛАНКА,
ректор УжНУ.

Із Днем Гідності та Свободи!

Шановні викладачі, співробітники, студенти рідного вишу, країни! 21 листопада в Україні пошановують не лише як День святого Михайла, а і як День Гідності та Свободи. У новітній історії держави це особливе свято, адже ним віддаємо шану героям Помаранчевої та Революції Гідності, усім тим, хто прагнув жити у вільній демократичній державі ставив вище за особисті інтереси. Пам'ятаймо Героїв Небесної сотні, хто поклав життя за Батьківщину на її сході й продовжує боронити сьогодні. Честь і слава справжнім патріотам Вітчизни.

Хай це знаменне свято згуртує нас, зробить сильнішими, більш спраглими до істинних цінностей у житті. Добра й миру вам!

Володимир СМОЛАНКА,
ректор УжНУ.

ПОВАЖНІ ГОСТІ

Фото: Прес-служба УжНУ

Те, що УжНУ систематично відвідують представники різних країн, свідчить на користь нашого вишу. Ось і підтвердженням сказаного став візит Павла Пешека, генерального консула Чеської Республіки у Львові.

Мирослава Лендьел, проректор із науково-педагогічної роботи, представила гостя студентам і викладачам, а тимчасовий виконувач обов'язків ректора Олександр Сливка розповів про

найстаріший ВНЗ у краї й подарував сувенірну продукцію.

Світлана Пахомова, завідувач кафедри словацької філології, при якій діє відділення богемістики, представила колег, котрі читають переважно «чеські» дисципліни (мову, літературу, культуру), розповіла про новий підрозділ і проблеми, характерні для стадії становлення. До речі, сам П.Пешек теж є чеським філологом і навіть викладав у виші, а в промові зазначив: візит уважає важливим, пообіцяв іще неодноразово приїжджати до УжНУ й, зокрема, допомогти із чеським лектором. Ігор Ліхтей, завідувач ка-

федри історії Стародавнього світу і Середніх віків, подарував консулу науковий збірник «Історичний часопис з богемістики і словакістики», що виходить у Центрі історичних студій із богемістики й словакістики, а Юлія Юсип-Якимович, доцент кафедри словацької філології, запросила консула в гості до богемістів університету.

Присутні обговорили тему обмінів між викладачами й студентами та сфотографувалися на згадку.

Володимир ТАРАСЮК,
«Погляд».

ЗНАЙ НАШИХ

У столиці України відбулася XXX Міжнародна спеціалізована виставка «Освіта та кар'єра — День студента 2016».

УжНУ знову відзначили в столиці

Учасниками заходу стали майже 70 вітчизняних і понад 70 закордонних навчальних закладів та освітніх організацій.

ДВНЗ «УжНУ» добре позиціонував себе в Києві. Зокрема, у

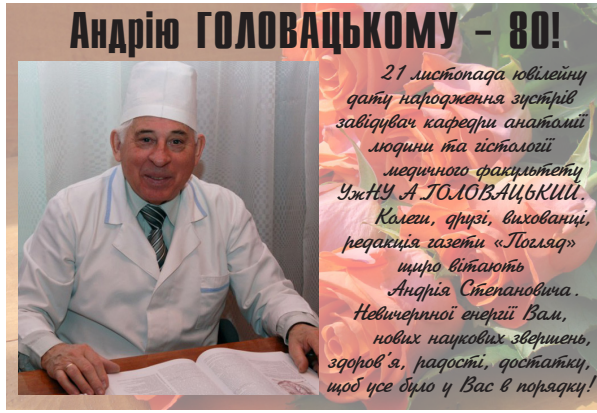
номінації «Видання підручників та навчальних посібників нового покоління» здобув гран-прі, а в конкурсі «Лідер міжнародної діяльності» — однойменне почесне звання.

З ІМЕНИНАМИ

Іванові МЕШКУ — 91!

23 листопада день народження — у першого декана економічного факультету **І. МЕШКА**. Щиро вітаємо іменинника. Бажаємо Іванові Михайловичу Божої благодаті, сил, душевного тепла, щоб кожен день приносив радісні миттєвості. Многая і багата літ Вам!

Андрію ГОЛОВАЦЬКОМУ — 80!

21 листопада ювілейну дату народження зустріє завідувач кафедри анатомії людини та гістології медичного факультету УжНУ **А. ГОЛОВАЦЬКИЙ**. Колеги, друзі, вихованці, редакция газети «Погляд» щиро вітають Андрія Степановича. Невмигально енергій Вам, нових наукових звершень, здоров'я, радості, достатку, щоб все було у Вас в порядку!

СПОРТ

«Гиревий» призер світу

Саме так можна образно сказати про Михайла ТУПИЦЮ, студента факультету здоров'я людини УжНУ.

Наш представник, вихованець тренера Василя Потокія, захищаючи честь юніорської збірної України, на першості світу з гирьового спорту в Актобе (Казахстан) у командній естафеті допоміг посісти 2 місце. Загалом виступали спортсмени з 31 держави.

Слід також додати, що на цих змаганнях вихованець ФЗЛ Микола Гичка показав аналогічний результат у такому ж виді програми, але з-поміж дорослих.

Юрій ПІАЮК,

студент відділення журналістики.

КОНФЕРЕНЦІЇ

Культурна спадщина Криму в устами студентів-істориків

В обласному красназвачному музеї відбувся науково-освітній захід, присвячений культурній та духовній спадщині народів Криму. Участь брали студенти історичного факультету УжНУ.

Гостем конференції був В.Піпаш — людина, котра чимало років працювала на теренах нині анексованого півострова. Пан Володимир розповів присутнім про історію етносів, які населяли Крим від найдавніших часів до сьогодні.

Згодом своє слово мовили шість доповідачів (студенти істрафу): Я.Бердар, Ю.Офіцинський, М.Ясінська, О.Гріга, Н.Середяк, Н.Куштан. Кожен виступав із різною тематикою, що стосувалася культури кримських татар.

Конференція завершилася позитивною нотою — врученням грамот і сертифікатів учасникам.

Марія ШЕЛЄЛЮ,

студентка відділення журналістики.

ПОСТАТІ

Загальновідомо, що кожна людина приходить на цей світ із конкретною місією. Наш герой народився, щоб стати істориком, розкрити незвідані таємниці минулого. І він це успішно робить уже майже півстоліття. Мова про доктора історичних наук, провідного наукового співробітника Інституту слов'янознавства Російської Академії наук (РАН), відомого громадського діяча Бейлу ЖЕЛІЦЬКІ. Його життєвий ювілей спонукав нас до того, щоб глибше ознайомити країну із відомим уродженцем Закарпаття.

Бейло Йожефович народився 15 жовтня 1936 року в мальовничому селі Малі Геївці, що на Ужгородщині. Успішно закінчив середню школу, а в 1964 році — історичний факультет Ужгородського державного університету. Після того два роки викладав історію та суспільствознавство учням Великодобровської середньої школи. Згодом чотири роки був редактором угорських передач Держкомітету з радіомовлення і телебачення СРСР. А з грудня 1970 р. трудиться в Інституті слов'янознавства і балканістики АН СРСР (тепер Інститут

Бейло ЖЕЛІЦЬКІ як учений-гунгаролог

слов'янознавства РАН). За цей час пройшов шлях від молодшого співробітника до старшого, захистив кандидатську й докторську дисертації, став добре відомим у науковому світі.

Інтерес до пошуків у ювіляра з'явився ще в студентські роки. Після закінчення університету він вступив до аспірантури (заочне відділення) кафедри загальної історії Ужгородського університету. Тут під орудою наукового керівника, професора Івана Гранчака, почав досліджувати особливості угорського робітничого руху на першому етапі дуалізму. Щоб ґрунтовно розкрити тему, сумлінно працював в архівосховищах Радянського Союзу та Угорської Народної Республіки, вивчав опубліковані документи, статистичні матеріали, спомини сучасників тих подій... Одна за одною з'являлися наукові публікації автора. І в березні 1972 року блискуче захистив кандидатську дисертацію з вищезазначеної тематики. А за три роки побачила світ монографія, написана на основі дисертаційного дослідження.

Підкоривши одну наукову вершину, Бейло Йожефович увзявся «штурмувати» іншу — зацікавився проблемою соціального розвитку угорських робітників у 60-их і першій половині 70-их років ХХ ст. На основі скрупульозного аналізу джерел і відповідної літератури вчений глибоко та всебічно розкрив

обрану тему, показавши якісні зміни в робітничому середовищі — покращення професійно-технічної й соціальної структури, зростання ролі в політичному плані тощо. Дослідник став автором численних праць, зокрема монографії «Робітничий клас соціалістичної Угорщини 60-х і першої половини 70-х років (соціальний розвиток)» (Москва, 1984). Логічним наслідком таких пошуків у цьому напрямку став успішний захист у грудні 1985 року докторської дисертації за спеціальністю «Всесвітня історія».

У коло наукових зацікавлень ученого входили й інші важливі проблеми історії Угорщини. Серед них — участь російської армії в придушенні революції 1848 — 1849 років, народонаселення і соціальна структура угорського суспільства другої половини ХІХ ст., угорська політична система

1920-их років і діяльність уряду Іштвана Бетлена (1921 — 1931), особливості розвитку Угорщини соціалістичним шляхом, радянсько-угорські відносини тощо. Окремо потрібно згадати революційні події 1956 р. й проблему політичної трансформації Угорщини в кінці 1980-их років, які також неодноразово привертала увагу науковця. А ще додамо, що колега разом із донькою Чіллоу (до речі, вона — кандидат історичних наук) опублікував монографію «Угорські еміграційні хвилі і емігранти (середина ХІХ — кінець 50-х років ХХ століття)» (Москва, 2012). Підкреслимо, це видання написане на основі багатьох документів.

Дослідник зробив вагомий внесок і в біографістику. Так, Б.Желіцкі є автором цікавих і змістовних студій про Аладара Дьєрдя, Бейлу Куна, Міклоша Хорті, Ласла Райка, Імре Надя, Яноша Кадара... Крім того, чимало статей (гасел) уміщено в сучасних російських енциклопедіях. Це матеріали про Іштвана І Святого, Мігая Зріні, Міклоша Зріні, Мігая Карої, Міклоша Каллаї, Кароя Хун-Хедерварі, Ференца Дюрчані, Йожефа Антала та інших.

Загалом Бейло Йожефович є автором близько 400 публікацій. Усі вони мають вагомий джерельну базу, удалу структуру, логічний виклад матеріалу, аргументовані узагальнення та висновки. Зрозуміло, що продовжують збері-

гати наукову цінність. Крім того, написані різними мовами, переважно російською, угорською, українською, німецькою, англійською... На зазначені праці часто покликаються вчені-гунгарологи. І це свідчить про високий авторитет нашого земляка в науковому світі.

Історик завжди вирізнявся активністю в громадській роботі. Так, у 1986 — 2006 роках був членом ученої ради Інституту слов'янознавства, а з 2005-го входив до складу спеціалізованої вченої ради із захисту докторських дисертацій тієї ж установи. Із 1971 р. — член, а з 1985-го — заступник голови спільної (змішаної) Комісії істориків СРСР (Росія) — Угорщина, а з 2010 року — також Комісії істориків Росія — Румунія. Підкреслимо, до всіх доручень колега ставиться дуже сумлінно та відповідально, виконує їх якісно і у відведені терміни.

Бейло Йожефович зустрічає 80-ту теплу й сонячну осінь. До свого життєвого ювілею підійшов із вагомими здобутками. Це, звичайно, не може не тішити. Але ювіляр має максималістську вдачу. У голові виношує нові плани та ідеї. Тож ми щиро бажаємо високоповажному колезі доброго карпатського здоров'я, родинного затишку, життєвого оптимізму та нових здобутків у царині історії Угорщини. Успіхів у всіх починаннях!

Микола ОЛАШИН,

доцент УжНУ.

ЗАХИСНИК ВІТЧИЗНИ

К.ГУРНИЦЬКИЙ-фронтвик

Переді мною постав справжнісінький казковий дідусь: із мудрим обличчям, густою бородою й філософською задумою в очах... Правда, останні вже не бачать, та й чує чоловік лише частково. Зате як цікаво розповідає! Кілька годин спілкування з Казіміром Івановичем пролетіли напрочуд швидко: навіть не помітив, як списав півблокнота. А моєму героєві, котрий ще досі осяяний музою й упевнений, що має ангела-охоронця, минуло місяця (14 жовтня) виповнилося 92, отож було що згадати зі свого життя...

ЛИХІ ТРИДЦЯТИ

К.Гурницький народився в селі Шаровечка під Проскурівом (нині Хмельницький) у родині коваля й домогосподарки. Батьки були неграмотними, тому особливого хотіли, щоб син вивчився.

Із дитинства запам'ятав перше переселення поляків із рідного села. То було в 1934-му. А наступного року в опустілі помешкання заселяли українські сім'ї. Готували день зустрічі. Малога Казіміра тижень учили на барабанщика. «Коли ж настав час зустрічати гостей і сурмач засурмив, то я від хвилювання збиввся й утік. Цього мені не забути», — згадує К.Гурницький. Ще пам'ятає новорічну ялинку 1935 року, коли вона вперше з'явилася в СРСР. Із батьком на свято покликав директор школи, хвалив учня як відмінника й дозволив із зеленої красуні зняти ту іграшку, яка найбільше сподобалася. В око впав золотогривий кінь із червоними копитами.

Радіючи несподіваному подарунку, повернувся додому. А вночі приснився тривожний сон: сніг, налетіли чорні дятли; один із них увзявся добати зуба. Пішла кров... Тоді хлопець прокинувся. Сьома година ранку. Саме прибув виконавець із сільської ради й повідомив татові, щоб той негайно до неї з'явився. Там дали якийсь «папір». Батько попросив сина: «Ти грамотний, читай!» У документі зазначалося: родині Гурницьких підготуватися до переселення. Ураз згадався нічний сон, про який розповів рідним. Ось так почався новий, 1936-ий, рік.

Друга хвиля польського переселення закинула хлопця з родиною на територію нинішньої Луганської області. Потрапили в село поблизу Старобільська, де проживали німці з Одещини, функціонували тільки два класи школи, не було аптеки. Здібний учень потребував знань. Довелось йти за ними в інший населений пункт. Шлях неблизький: 6 кілометрів полем і 10 дорогою. Якось узимку повертався снігом. У ньому застрягли чоботи й порвалися. Одні халляви лишилися на ногах. Було вже темно. Не міг знайти взуття. Так босоніж і пішов додому. Коли дістався контори, наспів батько, закутав у кожух та доніс до хати. Однак Казімірові не пощастило: схопив заpalення легене. Для подолання хвороби тільки й мав, що чай із липи. Батьки вирішили більше дитину до школи не пускати, а переїхати до рідні на

«Погляд» продовжує публікувати серію матеріалів про ветеранів війни та праці, котрі пов'язані з УжНУ. Сьогодні розповідь про ще одну людину з неймовірною долею.

Казімір ГУРНИЦЬКИЙ: жити по-справжньому

Полтавщину, у село Кошманівка. Там жилося значно краще, адже функціонували колгосп, машинно-тракторна станція, середня школа, клуб, лікарня. Здавалося, життя налагодиться, але прийшли нові біди. 7 липня 1938 року заарештували батька, а вже 22 числа розстріляли, як і польських учителів школи та частину українських. Серед жертв опинився й директор навчального закладу, із дочкою якого сидів за партою. Лише через півстоліття оприлюднили документи про ту сфабриковану справу...

ЯКЩО ЗАВТРА ВІЙНА

Далі настала черга нового лиха — прийшла війна. За тиждень до її початку приземлився літак. Виставили грамофон, із якого лунало: «Если завтра война, если темная сила нагрянет...» Якийсь політрук виголосив промову, запевняючи: неправда, що Німеччина вторгнеться в СРСР, бо ж підписала мирну угоду з Країною Рад. Людей закликали не піддаватися на провокації й готуватися до жнив. А якщо ж усе-таки агресія розпочнеться, твердив військовий, то Червона армія битиме ворога. Є чим. Ось, мовляв, і літаки маємо.

22 червня в селі довідалися: ворог бомбив Київ, а вже наступного дня Казімір повіз на найближчу залізничну станцію підводу для потреб фронту. Колгосп дав на дорогу хліба й сала тільки в один кінець. Харчуватися довелося із базару поблизу станції. Тоді вперше навчився... красти.

Тим часом юнакові йшов 17-ий рік. Вірив, що країна буде комунізм, а війна виникла не лише через протистояння нацизму з більшовизмом, а й германського світу зі слов'янським. А отже, Казімір як поляк повинен стати на бік останнього. Під впливом таких роздумів у вересні 1941 року пішов до військкомату, щоб узяти на фронт. Натомість добровольця вивели на дорогу, посадили на одну з підвод, які слугували евакуації, і наказали шукати своїх (мама потім вирушила до рідні в Казахстан) та рухатися в тил.

Опинився у Святогорську в навчально-військовому підрозділі. Своїм ходом відступали до Поволжя. Відтак розподілили на збірний пункт, а з нього у складі батальйону Казімір Іванович потрапив під Сталінград. За три з половиною місяця між Доном і Волгою потрібно було збудувати 240 кілометрів залізниці. «Працював, не маючи й 18 років, ледь дуба не врізав. Годували абияк: ложка супу або каші та хліб. Потім з'ясувалося: не придатний до строкової служби. У місцевому колгоспі давали овече молоко, щоб оклигав. Спати доводилося в скирті, — розповідає ветеран. — А ще врятував земляк із Полтави. Він працював директором школи. Із табору для неповнолітніх повів до себе додому, запропонував підгодуватися овочами: огірками, помідорами, цибулею, часником. Потім з'явилися дині, гарбузи. Так і поправився».

Прийшла весна. Наш герой знову відвідав військкомат. Звіти направили до будівельного батальйону — під Сталінградом зводили захисну лінію. Тоді морози були до 41 градусів. Довбали киркою й без того твердий камінь. І мерзли. Потім юнак опинився на Орловсько-Курській дузі. Радянське командування добре знало плани Гітлера, бо зводили три лінії оборони, із яких ворог зумів прорвати лише одну...

АНГЕЛ-ОХОРОНЕЦЬ

«За час війни щонайменше п'ять разів переконався: за мною всюди ступає ангел-охоронець», — твердить К.Гурницький. У сказане важко не повірити. З оповіді особливо вразили п'ять фронтових епізодів.

Перший. Одного разу Казімір Іванович перебував у потязі. Буквально на очах за вікном розірвалася бомба. Сусідній вагон за-

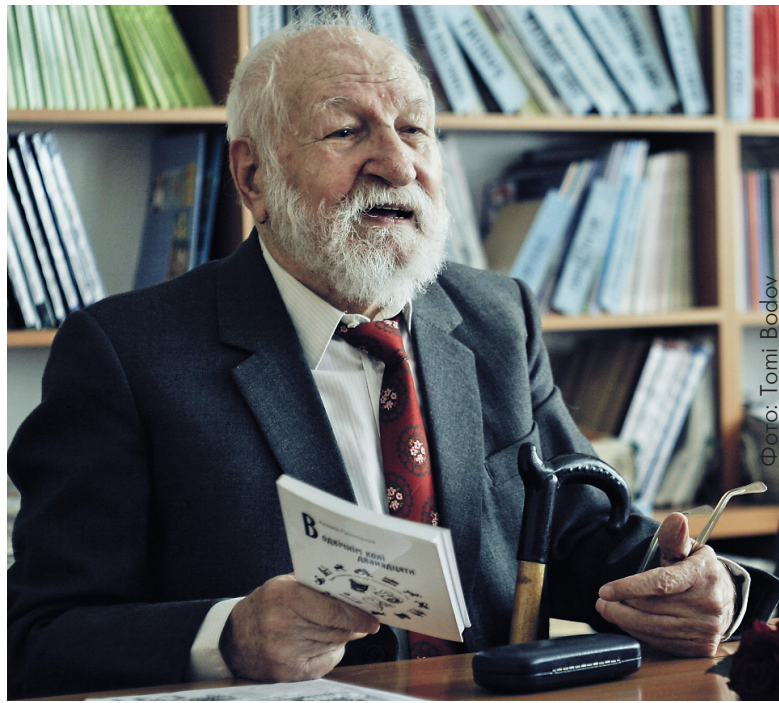
горівся, а той, у якому знаходився К.Гурницький, уцілів.

Другий епізод. Потрібно було віднести пакет до штабу армії — нашому солдаткові довіряли за сумлінне ставлення до роботи. Довелося рухатися дамбою вздовж річки Інгул 4 кілометри. По той бік розташувалися німці. «Довкола тиша, попереду їхала польова кухня, я тримався за нею, — згадує фронтвик. — Аж раптом ворог засік і почав прицільно стріляти. Коли почув свист снаряду, прожогом кинувся на землю. За 5 метрів скотився в кювет, а від кухні під час вибуху нічого не лишилося. Коли доставив пакет за призначенням, то дивувалися, як зумів вижити».

Епізод третій. Командування III Українського фронту поставило завдання за декаду нижче Будапешта звести міст на Дунаї. Благ,

стали обстрілювати, а сам Казімір Іванович у цей час поповзком перебрився через небезпечне місце. Документи вдалося доставити.

...Так і минали дні війни. Служив у батальйоні, котрий спеціалізувався на форсуванні річок. Допомогали болгарській армії Стоянова, в Угорщині формували захисну лінію. У складі частини, яку зробили фронтвою, дійшов до північно-східної території Альп в Австрії. «Там, під перевалом, і зустрів Перемогу. Святували біля церкви, грав оркестр. Усі раділи, що нарешті більше не доведеться воювати». Трохи подумавши, мій співрозмовник додав: «Я чесно виконував обов'язки, був справжнім солдатом. До кінця війни. Потім, уже в мирний час, дали звання єфрейтора, сержанта. А завершив капітаном у відставці».

У наші дні

ворог не дошкуляв: складалося враження, що в нього просто нічим було бомбардувати. І коли вперше за 9 днів, біля водної споруди на КП командир за каганцем задоволено писав рапорт про завчасне виконання. Тут же відпочивало ще декілька бійців-друзів. Разом збиралися відсвяткувати день народження одного з них — Василя. «Мене у зв'язку з цим послали за продуктами. Коли повертався, за 20 метрів від командного пункту почув гул літака. За шумом мотора зрозумів: ворожий! Бомбу німецький пілот скинув на КП: солдатів поранило, командирів осколками знесло голову, а я неподалік лишився неушкодженим», — зазначив Казімір Іванович.

Епізод четвертий. Трапилось це під Будапештом, на переправі через Дунай. К.Гурницький уже ступив однією ногою на пором, щоб дістатися другого берега. І тут його хтось схопив за рукав. Придивився: командир попросив лишитися й переговорити. «Я кажу, що зараз відпливатимуть, а він: нічого страшного, доберешся за 20 хвилин іншим поромом. Зостався, а плавзасіб, стягнувши половини ріки, зіткнувся з ворожою магнітною міною й від вибуху злетів угору на метрів 10-15», — схвильовано згадує ветеран. Мій капітан і я побігли. Командир уперше в житті вилаявся й потім додав: «Тобі наказано жити й зустріти Перемогу». Пізніше замполіт показав мені у фронтівій газеті поему Костянтина Симоннова «Син» і теж сказав: «Тобі дано довге життя. Проживи його по-справжньому».

Нарешті, п'ятий епізод. Радянські війська наступали поблизу озера Балатон. К.Гурницький отримав пакет, щоб доставити в штаб. Довелося рухатися вночі велосипедом, однак дорого ворог просвічував ракетницями. Щоб подолати особливо небезпечний відрізок шляху, солдат вирішив пустити двоколісний своїм ходом. Фашисти

«ідеологічними», а минуле України подавали вкрай спотворено. Ось і в монографії левову частку матеріалу хотіли зняти (перестраховувалися), здійснювали спроби схилити до подвійного авторства. Та непохитна авторська позиція й добрі світила в науці допомогли перебороти бюрократичні порогі».

Вагомості досліджень додавав не лише факт власної скрупульозності у вивченні фактів, а й неодноразове стажування в Московському державному університеті імені М.В.Ломоносова, який на той час був провідним. К.Гурницький також став мастигим сходовознавцем, адже збирав інформацію не лише зі спеціалізованих джерел, а й спогади, враження, спостереження фахівців різного профілю.

Ще Казімір Іванович зарекомендував себе на ниві поезії. Видав 7 збірок, остання з яких — «В магії саури» — вийшла тільки чотири роки тому! До того ж автор намагається поєднати українську поетичну творчість із класикою японського віршування — хоку і танко (ось де про себе дало знати сходовознавство!). Міг вступити до Спілки письменників України. Запевняє, що рекомендували не хто-небудь, а поет Петро Скунець, письменник Юрій Шкробинець, літературознавець Василь Микитася. Позитивно відгукувався й письменник, поет Фелікс Кривін. Однак справа до членства так і не дійшла. «Мене звинувачували в модернізмі, а в радянські часи це була буржуазна течія, тому в редакціях газет не вітали. А потім уже й не подавав, не хотів нікому вклонятися. Та й головне, що в мене поетичний стан душі, а не те, чи я входжу до літературної організації», — зазначає Казімір Іванович. І живе. Живе по-справжньому, із труднощами й успіхами. Має дружину, сина, онука, онучку, правнучку. І коли йдеться про сучасну молодь, по-філософськи задумується й лаконічно говорить: «Життя — різне. Бажаю юнакам і дівчатам виробити вміння працювати й знайти себе в житті».

...Коли ми прощалися, К.Гурницький прочитав на завершення кілька нових віршів, зокрема останній із них мав назву: «Історія одного кохання. І не тільки». У ту мить чомусь подумалося: можливо, люди тому й живуть довго, що навіть у поважному віці думають про любов?

Володимир ТАРАСЮК,
«Погляд».

Викладацький період

ВЧЕНА РАДА

На черговому засіданні вченої ради УжНУ прийняли ряд важливих рішень, які стосуються наукових та організаційних питань.

Після привітань ректора Володимира Смоланки до присутніх звернулася завідувач відділу аспірантури та докторантури Наталія Міклош, котра звітувала про роботу підрозділу, висловила пропозицію ухвалення дій на майбутнє: «У 2016 році подано 12 заяв, 72 вступники отримали державні місця, за

Про реорганізацію, удосконалення, навчальний процес...

кошти юридичних та фізичних осіб навчаються 30 студентів. Тепер в альма-матер — 325 аспірантів та 18 докторантів».

Найголовнішою частиною засідання, яка згодом викликала масове обговорення, стало оприлюднення положень про зміни в структурі підрозділів УжНУ.

Загальноуніверситетські кафедри фізичного виховання, а також педагогіки та психології приєднано до ФЗЛ та ФСН відповідно. Проголосували й за реорганізацію історичного, факультету міжнародних відносин,

факультету міжнародної політики, менеджменту та бізнесу. Незабаром функціонуватимуть на їх базі факультет історії та міжнародних відносин і факультет міжнародних економічних відносин. Затвердили нововведення й щодо гуманітарно-природничого факультету з угорською мовою навчання — матимемо навчально-науковий інститут. Також з'єднано кафедру слов'янського та контрастивного мовознавства й кафедру літератур народів світу та компаративістики філфаку. Перейменування торкнулося й кафедри міжнарод-

них відносин — на міжнародної політики; міжнародного бізнесу, логістики та менеджменту — на бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту.

Окрім того, затверджено акредитаційні й ліцензійні справи, про які доповідав проректор із науково-педагогічної роботи Ігор Король; теми наукових досліджень, друкуваних посібників викладачів ФЗЛ, збірник матеріалів Міжнародної наукової конференції «Актуальні питання досліджень рослинного світу Карпат: ретроспектива та сучасність», організованої на біо-

логічному факультеті. Відповідальний секретар Приймальної комісії УжНУ Петро Горват поінформував про діяльність органу, який очолює. Присутній преглянули також кошторис студради, з'ясували процедури визнання здобутих в іноземних ВНЗ освітніх ступенів.

Проголосували й за створення інформаційно-видавничого центру УжНУ, до якого входить відділ зв'язків із громадськістю у складі Медіацентру, газети «Погляд», прес-служби, а також видавництво «Говерла» з редакційно-видавничим та видавничо-поліграфічним відділами.

Ольга БРАЙЛЯН,
«Погляд».

ВІДГОМІН

Комісія з питань оптимізації й удосконалення підрозділів УжНУ запропонувала ряд заходів щодо усунення недоліків, які виявила Держінспекція навчальних закладів України. Зокрема, було представлено проект реорганізації історичного, факультету міжнародних економічних відносин, факультету міжнародної політики, менеджменту та бізнесу.

На базі зазначених підрозділів заплановано створити «Факультет історії та міжнародних відносин» і «Факультет міжнародних економічних відносин». Постанова спричинена недостатньою кількістю студентів на історичному факультеті для його окремого функціонування:

У структурі УжНУ — зміни

196 замість 200. При цьому до уваги брали 2 фактори: історичний і факультет міжнародної політики, менеджменту та бізнесу мають хороші наукові зв'язки; в обох підрозділах — по три кафедри. Таким чином, на паритетних началах постане сильний факультет.

Колектив істфаку не підтримав рішення про об'єднання. Декан Володимир Фенич на засіданні вченої ради зазначеного підрозділу аргументував: «В акті перевірки Держінспекцією взято до уваги дані за 1 липня 2016 року. Тоді випускники вже завершили навчання, а перший курс ще не набрали. Реальну картину можна визначити в кінці вересня, коли відбудеться ліквідація академзаборгованості, перехресний вступ, зарахування аспірантів і докторантів».

Своєю чергою, ректор УжНУ Володимир Смоланка пояснив

причину реорганізації: «На історичному факультеті нині здобуває фах 228 студентів. 29 магістрів завершать навчання в січні, залишаться 199 вихованців. Улітку випустять 14 спеціалістів; у липні на історичному факультеті буде 185 юнаків і дівчат. Ураховуючи тенденцію останніх років, негативну демографічну динаміку, можна зробити висновок: кількість студентів буде недостатньою для функціонування підрозділу. Наголосую, при реорганізації не звільняться жодного працівника, збережуться навчальні плани, здобувачі освіти отримають спеціальність, яку обрали».

Протягом трьох місяців наш університет повинен надіслати до Міносвіти України список виконаних дій, спрямованих на усунення недоліків. Питання про реорганізацію факультетів і кафедр — основне в переліку.

На офіційному сайті УжНУ нещодавно був опублікований лист випускника історичного факультету нашого вишу, члена-кореспондента НАН України С.Віднянського. Він, зокрема, зазначив: «...ознайомившись з ситуацією навколо історичного факультету, рішенням вченої ради університету щодо його реорганізації, роз'ясненнями інтерв'ю по ТБ ректора В.Смоланки і декана В.Фенича, досвідом структурної реорганізації інших вишів України... прийшов до висновку, що йдеться не про ліквідацію, а навпаки — про наміри зміцнити професорсько-викладацький потенціал, розширити й осучаснити фахову спеціалізацію, навчально-освітній процес та привабливість історичного факультету для абітурієнтів і підвищити практичну віддачу й корисність його майбутніх випускників для нашої держави».

Ольга БРАЙЛЯН,
«Погляд».

ОСВІТНІ ВОГНІ

Закінчення.
Початок на стор. 1.

Хоч, з іншого боку, саме заново встановлення основних положень — один із найефективніших способів запам'ятовування. Ще фахівці пропонують дієві методики навчання, спрямовані саме на групові форми здобуття знань, співтворчість. «Таким чином формується здатність студента до діалогу, прийняття компромісних рішень, готовність у майбутньому працювати в команді», — зазначає Марія Іванівна.

Хто платить, той і замовляє музику. Так, кар'єра, матеріальне забезпечення сьогодні диктують свої правила, німді витісняючи з рукавички виживання моральні цінності. «Молодий спеціаліст повинен бути готовим не тільки до професійної діяльності, а й розуміти духовні орієнтири, які останніми роками зазнали найбільшої деформації. Спілкування зі студентами засвідчує кардинальні зміни в ієрархії їхніх пріоритетів. Загальнолюдські чесноти, скажімо, дружба, честь, довіра, поступилися місцем суто діловим якостям: наприклад, кар'єра, бізнесу, успіху. Здавалося б, нічого негативного в цьому зміщенні цінностей немає. Але вони — не просто еталони, яким відповідає вибір людини, а стійка віра в те, що певні форми поведінки прийнятні для особистості й суспільства, ніж будь-які інші. Звідси й розвій релятивної моралі: спосіб життя визначають меркантильні інтереси, зиск. Тому в змісті освіти варто приділяти увагу гуманітарній складовій, нею найчастіше маніпулюємо або ігноруємо її, адже потрібно не тільки набувати знань, умінь, навичок і розвивати здібності, а й готувати випускника вищого закладу до інтеграції в соціум», — запевняє М.Кухта.

Одним із найбільш важливих питань залишається недостатність у молодого покоління мотивації здобувати фах: складно працювати, заробити грошей, а престижну роботу можна знайти, маючи практичні навички й систему контактів. Нещодавно прочитала думку: «Для більшості професій потрібні місяці навчання, а не роки». (Д.Семенов. Українська вища освіта — мертва. Тримайтеся від неї подальше //

«Титанік», який не тоне

Як правильно побудувати корабель знань

medium.com/@dmytrosemenov. — 19.10.16). Безперечно, автор у матеріалі багато в чому має рацію, але стосовно наведеної цитати все ж подискутувала б. Можливо, деякі професії й реально опанувати за кілька місяців, але ж не більшість! Крім того, університет дає фундаментальні знання, формує не тільки спеціаліста певної галузі, а й по-справжньому дорослу особистість, здатну відповідати за свої вчинки та знаходити вихід із будь-якої ситуації.

Безумовно, у виші доведеться не один раз добряче погнути спину, проте результат виправдовує засоби його досягнення. І добре, коли студенти це усвідомлюють, бо ж іноді вважають, що мотивацію їм мають шукати... педагоги. Однак наставники повинні тільки допомогти молоді в засвоєнні набутого впродовж століть суспільного досвіду. М.Кухта додає: «Завдання викладача — підвищити рівень мотивації через усвідомлення студентами цінності знань і внутрішньої потреби особистісного вдосконалення, оскільки результати, яких досягає людина, на думку фахівців, тільки на 20-30 відсотків залежать від інтелекту, а на 70-80 % — від мотивів, що спонукають до дій. Ще варто дбати про новизну навчального матеріалу й надавати юнакам та дівчатам свободу для виявлення творчих можливостей, формувати особистісно-професійну якість, яку в Європі називають self-reliance — самодостатність, уміння розраховувати на власні сили».

«Титанік» знань не тоне, адже завжди знаходяться альтернативи, котрі вчасно бачать великі айсберги. Так, деякі здобувачі фаху готові працювати за «копійки», проте набути значного досвіду. А викладачі, своєю чергою, намагаються підтримати, допомогти, зацікавити дисципліною, поєднуючи традиційні методи навчання й креативні підходи. Безперечно, знаходити постійно щось нове не так просто, тому за «підказкою» завжди можемо звернутися до минулого. В історію педагогіки вписано чимало імен, серед яких доречно згадати хоч би видат-

ного швейцарського демократа Й.Песталоцці, котрий твердив: дітей потрібно виховувати працею (симвіоз фізичного, морального, розумового розвитку). Це ж стосується й студентів: додаткові практичні завдання, покликання на результати досліджень авторитетних науковців, навчальні дискусії, цікаві ілюстрації тощо. Крім того, важливу роль відіграє виховання зразком — названої позиції дотримувався й французький філософ Ж.-Ж.Руссо. Банальний приклад: якщо викладач сам не розмовляє телефоном під час заняття, здобувачі фаху також не дозволятимуть собі цього; або ж, демонструючи високий рівень наукового мовлення, наставник стимулюватиме аудиторію до самовдосконалення. А ще, за поглядом чеського гуманіста Я.Коменського, педагог повинен поставити себе так, аби учень не міг не послухати відповідних рекомендацій. Доречно знати й таку настанову діяча: «...найкращі з-поміж людей нехай будуть учителями...» Для ефективного засвоєння матеріалу ініціатор класно-урочної системи радив викристовувати ілюстративну базу, переконував: навчати слід рідною мовою, утверджував вагомість принципу систематичності й послідовності під час опанування певної теми, а основною причиною відсутності мотивації в студентів називав лінощі. Значну роль відіграє здатність організувати себе. Шалений ритм освітнього життя вимагає від наставника вміння донести до здобувачів фаху важливість самостійної роботи й творчості, адже, на думку американського вченого Дж.Дьюї, школа подає готову інформацію, але не розвиває навички аналізувати засвоєні положення.

Як бачимо, історія заклала міцний фундамент освіти. Нам залишається тільки уважно стежити за трансформаціями в соціумі та вносити нові пропозиції щодо вдосконалення навчального процесу. Крім того, важливо вміти адаптувати світові надбання у своїх реаліях. Прочитую професора, директора

Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка В.Різуна (що правда, висловлювання стосуються журналістики, проте яскраво відображає й загальні тенденції): «Зарубіжна освіта орієнтується на певні моделі підготовки фахівців, на які орієнтуємося й ми. Це та причина, яка дає змогу нашій освіті жити та з оптимізмом дивитися в майбутнє. Але в нас виникає велика проблема. Тих стандартів, яких ми навчаємо, — я маю на увазі європейські або американські стандарти журналістської праці, — медійна практика не дотримується. Самі ж студенти, коли виходять на роботу, кажуть, що в професійному середовищі ніхто особливо не переймається питаннями журналістської етики та соціальної відповідальності, а питання підзвітності своїй медіааудиторії взагалі не ставиться. Високі журналістські стандарти не потрібні в Україні». На жаль, «непотрібність високих стандартів» (згадайте якість багатьох продуктів, роботи громадського транспорту, небажання долати корупцію тощо) зумовлена як питаннями власності, так і прагматичними цілями. Скажімо, далеко не депутатські зарплати викладачів і мізерні стипендії студентів теж частково впливають на порушення етики й відсутність достатньої мотивації сумлінно працювати й учитися. Однак маємо переступати через труднощі й спрямовувати корабель вітчизняної освіти в правильне русло, навіть якщо це робити тільки на ентузіазмі.

У молоді є чимало ідей щодо вдосконалення процесу здобуття знань. «У системі навчання я б змінила багато що. І вважаю, необхідно орієнтуватися на світові зразки. Мені, до прикладу, імпонують стандарти, запроваджені у Фінляндії, де професійна підготовка, крім засвоєння теоретичних знань, охоплює й виробничу практику в майстернях профільного закладу та стажування за місцем роботи», — переконана представниця біофаку Руслана Ісевич. А третьокурсник факультету інформаційних технологій, голова НТСА названого

ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ

На 58-му році передчасно пішла із життя вельмишановний працівник деканату фізичного факультету Єлизавета Георгіївна КУРТА. Пам'ятаємо, сумуємо... Вічна пам'ять.

підрозділу Михайло Кобилянський зазначає: «Нині знання є чи не найголовнішим ресурсом. Це особистий капітал кожного, який усі прагнуть збільшити. Недарма й кажуть: володієш інформацією — володієш світом. Але за власним спостереженням може сказати, що чимало студентів вступають до університету тільки заради диплома або ж винятково через «привоз» (останнє стосується хлопців). Крім того, трохи не вистачає «науковості» в нашій освіті. Немає експериментів, спрямованих не лише на те, аби зайвий раз довести вже доведене. Раніше науку творили студенти. Тому, вважаю, нам не вистачає відкриттів, наукових досліджень, конференцій. Дехто може запевнити: це провина здобувачів фаху. Але немає мотивації, то немає й дій. Потрібно більше заохочення й можливостей». І від себе додаю: необхідне й фінансування. Досі згадую сюжет у новинах на одному з телеканалів. Ішлося про те, як аспірант столичного вишу готував дисертацію, присвячену виявленню фальсифікату коньяку, а за час досліджень не було передбачено жодних практичних експериментів, бо не виділили кошти. Можна чимало думати, а ще потрібно вірити, стверджує М.Кухта, що не за горами час, коли українська вища освіта слугуватиме засобом покращення якості життя.

Отож для того, аби наш корабель освіти курсував правильно, необхідно брати все до своїх рук. Маємо, як Цицерон, будувати власну «римську кімнату» і розставляти пріоритети у відповідні куточки прагнень. Навчальний процес — немов «Титанік»: символізує щось по-особливому грандіозне, ми ж повинні стати його сумлінними будівничими, щоб не потонути. Якщо на палубі знань кожен правильно виконуватиме відповідні обов'язки, зокрема, наставники постійно шукатимуть інноваційні методи викладання, а студенти будуть уважно слухати й працювати над собою — наш корабель освіти не розіб'ють айсберги лінивства, невдача чи псевдоцінностей. Відсутність знань не вилікують жодні таблетки чи грошові винагороди, а без навчання обійтися неможливо, бо це величній «Титанік», який, на щастя, ніколи не потоне...
Мирoslava ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

ПРОЕКТИ

УжНУ намагається тримати руку на пульсі часу й рухатися у фарватері сучасних вимог і тенденцій. Один із кроків — запровадження програми «Англійська мова для університетів», яку координує кафедра міжкультурної комунікації факультету туризму та міжнародних комунікацій.

Вивчення іноземної — серед пріоритетних напрямків діяльності

У ПІДРОЗДІЛАХ

2016 рік — ювілейний для кафедри педагогіки та психології УжНУ. Позаду 60 років наполегливої праці кількох поколінь професорсько-викладацького складу в царині психолого-педагогічної підготовки студентів — майбутніх учителів.

Упродовж шістдесяти років накопичено чималий досвід організації наукової, методичної, навчально-виховної, просвітницької діяльності, що увібрав здобутки кількох поколінь науковців, постійно збагачується й має теоретичну та практичну цінності в підготовці вчителів-предметників в умовах класичного університету.

Кафедру педагогіки УжНУ створено 28 серпня 1956 року згідно з наказом тогочасного Міністерства вищої освіти «Про кафедри Харківського та Ужгородського державних університетів». Потреба заснування відповідного підрозділу назріла закономірно, оскільки Ужгородський державний університет уже з першого 1945/46 н. р. розпочав підготовку вчителів історії, хімії, української мови та літератури, пізніше — фізики, математики тощо, для яких педагогіка й психологія були фаховими дисциплінами. Тому згодом, у 1968 р., відбулося перейменування підрозділу в кафедру педагогіки та психології. Попри подальші неодноразові реорганізації така назва збереглася й досі.

У різні періоди кафедру очолювали: кандидат педагогічних наук, доцент Н.Черніловська (1956 — 1959 рр.), заслужений учитель УРСР А.Гончаренко (виконувач обов'язків у 1960 — 1965 рр.), доктор педагогічних наук, професор В.Гомонній (1966 — 1986 рр.), доктор педагогічних наук, професор В.Сагарда (1987 — 2005 рр.), кандидат психологічних наук, доцент Е.Соломка (2005 — 2010 рр.), доктор педагогічних наук, професор В.Староста (2010 — 2013 рр.), кандидат педагогічних наук, професор В.Посуд (2013 — 2016 рр.).

Послужний список кожного завідувача кафедри відзначається чималим переліком інноваційних перетворень, суголосних до перманентних реформ у підготовці вчителівських кадрів.

Із вересня 2016 року керівником підрозділу призначено доктора педагогічних наук, професора І.Козубовську, яка в 1978-му після закінчення аспірантури в Науково-дослідницькому інституті педагогіки в Києві розпочала свій професійний шлях саме на цій кафедрі. Пізніше, у 1996 р., разом із професором І.Миговичем започаткувала в УжНУ нову на той час для України спеціальність «Соціальна робота» й тривалий час керувала кафедрою соціології та соціальної роботи.

На кафедрі педагогіки та психології працювали професор С.Жупанин, доценти Г.Гунда, І.Керестень, К.Літвінова, О.Опаленко, Ю.Прокопович, О.Химинець, О.Яцина, методисти В.Фернега, Н.Довгошей та інші. Усі вони залишили частинку особистісно-професійного досвіду, за який їм урядники і колеги, і вихованці.

Із 1969 р. при кафедрі діє аспірантура зі спеціальності 13.00.01 — «Загальна педагогіка та історія педагогіки», де навчання завершили понад шістдесят осіб. Кандидатські дисертації членів

Міністерства освіти і науки України. Ідеться про вдосконалення рівня у вищих навчальних закладах до В2/С1. Мета ж названого проекту — здійснити ще один крок у цій сфері: чим краще володіння англійською, тим більше перспектив переймати досвід закордонних колег.

Упровадження програми відбувається в трьох групах: для викладачів англійської професійного спрямування та англійської для академічних потреб; наставників фахових дисциплін, котрі послуговуються англійською в досліджен-

нях, та студентів із метою поглиблення знань як щодо вимог курсу, так і окремого завдання вишу (крім тих, які опановують названу мову в межах спеціальності).

Нині вже здійснено чимало напрацювань, зокрема проведено опитування 100 студентів та 40 викладачів, тестування серед майже 40 педагогів; 18 наставників із різних факультетів улітку мали спеціальні навчання, після яких обмінювалися досвідом із колегами.

Цього місяця консультант проекту Род Болайто та менеджер Жанна Севастьянова з робочим ві-

зитом відвідали УжНУ, де побували на 8 заняттях, зокрема й лекціях. Крім того, викладач альма-матер їздив до Львова на тренінг для молодих науковців Researcher Connect, а ще один пройшла відбір до Києва на тренінг для тренерів Professional Award in Teacher Development course on 22 November — 02 December 2016. А із середини листопада 13 педагогів та 90 студентів розпочали працювати на онлайн-платформі з вивчення іноземної мови Learn English Pathways.

Британська рада продовжує впроваджувати в Україні новий

проект Researcher Connect, який за допомогою серії модулів пропонує розвиток комунікативних навичок для ефективної міжнародної співпраці. Це триденні семінари (базовий модуль, переконливі пропозиції та цікаві презентації), які влаштовують сертифіковані британські тренери.

Проект «Англійська мова для університетів» триватиме до 1 квітня 2018 р. Віриться, що його потенційні можливості вже невдовзі дадуть потрібний результат.

Людмила КОВАЛЬ,
координатор проекту в УжНУ.

Вивчаємо англійську!

Кафедра педагогіки та психології:
історико-біографічний контекст (1956 — 2016 рр.)

Керівник кафедри
Ірина КОЗУБОВСЬКА

кафедри в зазначеній педагогічній галузі, зокрема І.Керестень («Система профорієнтаційної роботи в загальноосвітніх школах Угорської народної республіки»), М.Кухти («Виховний національний ідеал у шкільництві Закарпаття 20 — 30-х років ХХ ст. (на матеріалах української педагогічної преси)», Л.Маляр («Вивчення творчості класиків української та зарубіжної літератури у школах Закарпаття (друга половина ХІХ — перша половина ХХ ст.»), Г.Розлуцької («Зміст шкільних підручників як фактор полікультурного виховання молодших школярів у Закарпатті (1919 — 1939 рр.»), В.Росула («Тенденції розвитку школи й педагогічної думки Закарпаття ХХ ст.»), О.Яцини («Педагогічна й культурно-освітня діяльність товариства «Просвіта» на Закарпатті (1920 — 1939 рр.»), а також наукові розвідки В.Туряниць становлять вагомий внесок у дослідження історії розвитку освіти й педагогічної думки на Закарпатті, що використовуються в педагогічному процесі вищих навчальних закладів України, Словаччини, Угорщини.

Тематика дисертації свідчить: найбільш ґрунтовно та всебічно проаналізовано період 1919 — 1939 років, який викликає неабиякий дослідницький інтерес щодо становлення на Закарпатті національної рідномовної школи й освіти в умовах чужої держави (Чехословаччини). Педагогічна думка зазначеного періоду увібрала найкращі європейські взірці, а натхненником і лідером упровадження кардинальних реформ у шкільну практику був А.Волошин, істинний педагог і монсиньор греко-католицької церкви. Архівні джерела періоду Підкарпатської Русі й Карпатської України стали доступними лише в незалежній демократичній Україні, коли з них було знято ідеологічне табу.

Упродовж сорокасесимілітнього періоду розвитку аспірантури успішно захистили дисертації й отримали науковий ступінь кандидата педагогічних наук понад сорок аспірантів, деякі з них наразі працюють у різних структурних підрозділах УжНУ: О.Бартош (завкафедри іноземних мов), О.Гвоздяк (завкафедри німецької мови та літератури), О.Повідайчик (заступник декана факультету суспільних наук), М.Кляп (кафедра фізреабілітації), О.Канюк, Н.Кіш, Л.Стойка, І.Чейпеш (кафедра іноземних мов),

З.Ваколя, Л.Маляр, М.Опачко (кафедра педагогіки та психології) та в інших навчальних закладах.

Варто згадати ще одну цікаву біографічну сторінку діяльності кафедри. У 1990 р. з ініціативи професорів І.Козубовської та В.Сагарди кафедра педагогіки та психології започаткувала трирічну підготовку фахівців із додаткової кваліфікації «Практичний психолог» для студентів педагогічних спеціальностей, які після закінчення навчання на своїх факультетах одночасно з документом про вищу освіту отримували сертифікат практичного психолога як додаток до диплома. Стаття І.Козубовської «Шкільна психологічна служба», що з'явилася в 1991 р. у всеукраїнському фаховому журналі «Радянська школа», була однією з перших публікацій в Україні, присвячених діяльності практичних психологів у системі освіти.

Із часом програму підготовки коригували й удосконалювали, оскільки бажання здобувати додаткову кваліфікацію психолога виявляли й студенти непедагогічних спеціальностей, а також управлінці з різних сфер діяльності. Така форма навчання виправдала себе, адже на той час у єдиному вищому навчальному закладі області, Ужгородському державному університеті, не готували дипломованих психологів, а потребуваність у суспільстві вже існувала.

За більш ніж двадцять років додаткову кваліфікацію психолога отримали близько чотирьохсот осіб. Чимало з них пізніше стали дипломованими психологами й успішно працюють у навчальних закладах регіону, в органах державного управління. Є й такі, яких додаткова кваліфікація вмотивувала до захисту кандидатських дисертацій у галузі психології. Варто наголосити, що високу якість навчальних занять із психологічних дисциплін, тренінгів, науково-дослідницької роботи й практики в освітніх закладах забезпечували висококваліфіковані психологи, старші викладачі кафедри Н.Заболотна, В.Зінич, С.Ісаєвич.

Сьогодні у складі кафедри — 11 науково-педагогічних працівників, із-поміж яких 10 мають наукові ступені й відповідні вчені звання, зокрема: доктори педагогічних наук, професори І.Козубовська, В.Староста; кандидат психологічних наук, доцент Л.Марчук; кандидати педагогічних наук, доценти З.Ваколя, М.Кухта, Л.Маляр, М.Опачко, О.Попадич, Г.Розлуцька; кандидат філоло-

гічних наук, доцент В.Туряниця; викладач І.Депчинська, провідні спеціалісти І.Іваничко, Г.Шикітка.

У статусі загальноуніверситетської кафедра забезпечує викладання психолого-педагогічних дисциплін студентам різних напрямів підготовки за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Спеціаліст», ступенями «Бакалавр» і «Магістр», а для педагогічних спеціальностей — організацію відповідної практики студентів, здійснення прикладних досліджень в освітній галузі, використання діагностичних методик у педагогічному процесі.

У 2015 р. кафедра педагогіки та психології розпочала підготовку студентів за ступенем «Магістр» зі спеціальності 011 — «Науки про освіту», професійної кваліфікації 231 — «Магістр педагогіки, викладач вищої школи» із півторарічним терміном навчання. На першому й другому курсах денної й заочної форм навчання здобувають освіту 40 юнаків і дівчат. Відповідно до освітньої програми студентам магістратури викладають такі навчальні дисципліни, які забезпечують поглиблені теоретичні знання з педагогіки та психології вищої школи й водночас охоплюють управлінський, науково-дослідницький, методичний та інші аспекти професійної підготовки: філософія освіти, системний та інтегративний підходи в освіті, державні стандарти і якість вищої освіти, менеджмент освітнього процесу, інноваційні технології й методика навчання у вищій школі, контроль та оцінювання результатів професійного навчання, моделювання професійної підготовки й діяльності фахівців, теорія і практика науково-педагогічних досліджень тощо.

Відповідно до професійної підготовки студента-магістра — викладач вищої школи — і здобутих у процесі навчання компетенцій сферами працевлаштування випусників визначені установи, підпорядковані Міністерству освіти і науки України, зокрема: вищі навчальні заклади різних рівнів акредитації і форм власності, науково-педагогічні й освітні установи, заклади підвищення кваліфікації й післядипломної педагогічної освіти.

У контексті дослідження наукової теми «Теорія і практика становлення й розвитку освіти в загальноєвропейському контексті» членами кафедри охоплені актуальні психолого-педагогічні проблеми: розвиток освіти в країнах Європи, міжнародна співпраця в освіті, форми соціалізації студентів в умовах глобалізації

й культурних трансформацій, сучасні підходи до професійної підготовки вчителя та викладача вищої школи, розвиток освіти Закарпаття в загальноєвропейському вимірі тощо.

Інноваційні розробки членів кафедри апробуються в навчальному процесі у викладанні базових педагогічних дисциплін та спецкурсів. Успішно, зокрема, фахівці впроваджують діалогічну й дискусійну форми проведення практичних і семінарських занять, компетентнісний підхід у професійній підготовці майбутніх педагогів, індивідуальні науково-дослідницькі креативні проекти, моделювання дидактичних (виховних) ситуацій і прогнозування результатів їх вирішення, які сприяють формуванню в студентів позитивної мотивації до вивчення психолого-педагогічних дисциплін та інтересу до професії вчителя.

Кафедра організовує науково-практичні конференції та семінари, педагогічні читання, всеукраїнську науково-практичну конференцію з міжнародною участю «Педагогічні інновації у фаховій освіті». За 2015 — 2016 рр. працівники кафедри опублікували понад сто найменувань наукової продукції (10 монографій, 18 навчально-методичних посібників, 29 методичних рекомендацій, 52 наукові статті, зокрема в зарубіжних виданнях). Члени кафедри є постійними авторами наукового видання УжНУ як фахового видання з педагогіки та соціальної роботи, засновник і головний редактор якого — завідувач кафедри педагогіки та психології, професор І.Козубовська. За результатами щорічних конференцій, починаючи з 2009 р., наш підрозділ видає збірник наукових праць «Педагогічні інновації у фаховій освіті» (відповідальні за випуск доценти М.Опачко, О.Попадич).

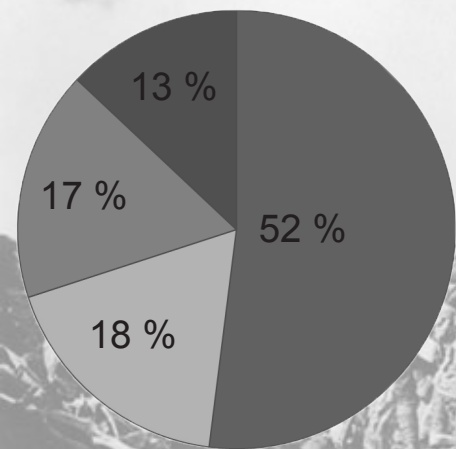
Із метою обміну досвідом колектив кафедри підтримує партнерські контакти з багатьма українськими вищими навчальними закладами (Київський національний педагогічний університет імені М.Драгоманова, Тернопільський національний педагогічний університет імені В.Гнатюка, Мукачівський державний університет, Закарпатський угорський інститут імені Ф.Ракоці II та інші), а також Ниредьгазким педагогічним інститутом, Інститутом імені К.Естергазі (Еґер, Угорщина), Пряшівським та Кошицьким університетами (Словаччина).

Діяльність кафедри спрямована на пошук продуктивних технологій навчання та виховання студентів як майбутніх фахівців, нових форм співпраці з педагогічними колективами загальноосвітніх навчальних закладів різних типів, управлінськими структурами освітньої сфери щодо методичної підтримки й розробки спільних просвітницьких програм і проектів із підвищення педагогічної культури населення та їх оприлюднення в регіональних ЗМІ тощо. Наразі основна увага професорсько-викладацького колективу зосереджена на оновленні змісту теоретичної й практичної підготовки студентів на основі європейських стандартів вищої педагогічної освіти та формування самодостатніх, конкурентоздатних спеціалістів.

Марія КУХТА,
доцент кафедри педагогіки та психології.

ОПИТУВАННЯ

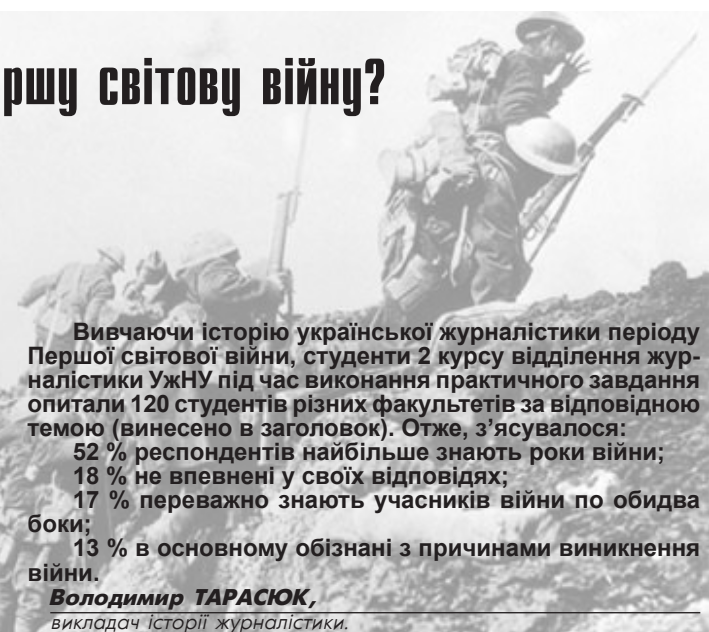
Що ви знаєте про Першу світову війну?

Вивчаючи історію української журналістики періоду Першої світової війни, студенти 2 курсу відділення журналістики УжНУ під час виконання практичного завдання опитали 120 студентів різних факультетів за відповідною темою (винесено в заголовок). Отже, з'ясувалося:

- 52 % респондентів найбільше знають роки війни;
- 18 % не впевнені у своїх відповідях;
- 17 % переважно знають учасників війни по обидва боки;
- 13 % в основному обізнані з причинами виникнення війни.

Володимир ТАРАСЮК,
викладач історії журналістики.

ФОРУМИ

Довідайтеся про депутатів більше!

У читальній залі Наукової бібліотеки УжНУ відбувся інформаційний форум «Інструменти парламентського моніторингу: як дізнатися все про свого депутата».

Головним цього дня був Святослав Бабіля, консультант Громадянської мережі «Опора» в Закарпатській області. Гість розповідав про тематичні сайти, а саме: сайт для аналізу Верховної Ради України та портал «Вони голосують за тебе», які дають максимальну кількість інформації, що стосується конкретного депутата. С.Бабіля наголосив: ці відомості є й на офіційній веб-сторінці Верховної Ради України, тому доступ

до ресурсу абсолютно вільний. «Україна — насамперед ми. Її доля в наших руках. Кожен повинен усвідомлювати особисту відповідальність за майбутнє. Бо все залежить від нас», — такими словами пан Святослав завершив тренінг.

Андрій ЧИЖЕВСЬКИЙ,
студент відділення журналістики.

РІЧНИЦЯ

Словом єдиним...

65 років тому в Ужгородському державному університеті вийшов перший номер його офіційної преси

Історія УжНУ нерозривно пов'язана з офіційною вишівською періодикою, названою з часом університетською пресою. Вона стала без перебільшення літописцем нашого закладу, оскільки на своїх сторінках відчувала дихання майже кожного причетного до життєдіяльності альма-матер, фіксувала радісні та сумні моменти буття ВНЗ.

Так чи інакше, однак для когось це історія, яку він сам прожив, а для когось інша, але вже в спогадах живих і тих, хто, на жаль, відійшов від нас. Для більшості ж ідеться про своєрідний літопис не лише університету, а й Закарпатського регіону в цілому, який зберігся в документах, записках учасників журналістського процесу, а головне — на газетних шпальтах тисяч сторінок, які з'являлися впродовж 70-літнього періоду.

Нині за наявності мережі Інтернет і чисельної кількості друкованих медіа важко уявити, що існував час, коли інформаційне поле краю забезпечували роботою одиниці новинарських видань. А було ж саме так.

Уявімо початок далеких п'ятдесятих років минулого століття, коли на Закарпатті функціонували тільки декілька обласних газет. Одночасно створювали районні періодичні видання. Проте фахово-тематичні не функціонували.

І ось, у листопаді, а точніше 7 числа, 1951 року виходить дебютний номер першої в Закарпатській області відомчої газети — як тоді прийнято було говорити — «багатотиражки» не так давно створеного Ужгородського державного університету. Назву «новинки» обрали в дусі тогочасної політичної ідеології — «За більшовицькі кадри», що нині не вписується в декомунізаційну свідомість.

Сьогодні термін «багатотиражна газета» сприймається дивно, хоч цьому є досить переконливе тлумачення в різних довідниках і пов'язане воно з подальшим розвитком аматорської «стінної» газети. Так чи інакше, але названий часопис почав систематично виходити в Ужгородському державному університеті. До того ж відкриття вишівського періодичного видання було не такою вже й простою справою. Покликаючись на відповідні документи, Д.Григораш стверджує, що «видавати багатотиражку мають право підприємства, установи, де кількість працюючих становить не менше 2 тис., а також вузи з тією ж кількістю студентів та викладачів» (Григораш Д.С. Журналістика у термінах і виразах. Львів, 1974. — С. 26-27).

Сам факт появи періодичного видання, його значення для розвитку університету в цілому й підготовки майбутніх науково-педагогічних кадрів, вагома частина яких згодом стала широко знаною на Закарпатті й за ме-

жами області — значуща подія. Відповідно й історія альма-матер значною мірою є літописом нашого краю. Про це написано чимало наукових і науково-популярних праць, розвідок, а ще ж є ряд спогадів, статей, фотоілюстрацій про ті цікаві й не завжди прості часи. Воднораз чи не найповніша історія першого в регіоні й до нині єдиного класичного вишу на Закарпатті писалася саме на сторінках університетської «багатотиражки».

Звичайно, поява вишівської преси мала неабияке значення для розвитку навчального закладу, його інтелектуального потенціалу, своєрідного самовираження навіть за тогочасних умов партійної диктатури та жорсткої цензури. Але не можна не врахувати величезне інформаційне поле, ті молодіжний заряд, енергію хай і заідеологізованих сторінок кожного випуску університетської газети. Уже власне можливість викладача, студента, техпрацівника виступити в часописі, поділитися здобутками ближніх, порушити ту чи іншу проблему (а їх було чимало) стало подією, реальністю, якою користалися тисячі читачів у стінах ВНЗ. На жаль, сторінки видання, як і всієї тодішньої радянської преси, використовували й для зведення рахунків, навіть розправ із невгодними, про що ми ще скажемо; але без заперечень: протягом півстоліття в університетському виданні написано своєрідний літопис вишу. І сам цей факт уже став історією.

Упродовж існування газета виходила під трьома різними назвами — «За більшовицькі кадри» (із 7 листопада 1951 року), «Радянський студент» (із 14 листопада 1952 року), «Ужгородський університет» (із 1 січня 1989 року). Їх справу продовжили «Погляд» (із 26 січня 1999 року) і «Бюлетень Прес-служби Ужгородського національного університету» (із лютого 2006 року). Але повернімося до дебютного номера першої газети — «За більшовицькі кад-

ри». Під заголовком було зазначено, що це — «орган партбюро, ректорату, комітету ЛКСМУ, профкому та місцевому Ужгородському державному університету». «Новинка» вийшла на чотирьох сторінках і коштувала 20 копійок. Редакція знаходилася на вулиці Жовтневі, 46 (тепер А.Волошина), а газету видали в друкарні альма-матер накладом 500 примірників.

Звичайно, можна тільки уявити, із якими труднощами стикався молодий тоді викладач-філолог Йосип Дзендзелівський, готуючи до випуску перший, до того ж святковий, номер. Адже, крім досконалого знання мови, необхідно було мати хоч би елементарні навички планування, макетування, верстки часопису, знати нюанси друкарського ремесла тощо.

«Дуже добре пригадую, як хвилювалися ми, адже це перший номер, — згадував Йосип Олексійович рівно через тридцять років. — Тоді друкарня університету знаходилася у підвалі нинішнього фізфаку. І от ми, тобто М.Сидоран, я та коректор М.Полів'яна, сиділи над нашим первістком до третьої години ночі. Але як приємно було дивитись на зраділі обличчя викладачів та студентів, коли Михайло перед початком жовтневої демонстрації приніс до хімфаку нашу першу газету» (із книжки: Пойда С., Токар М. Сторінками університетської газети: До 50-річчя газети «Ужгородський університет» / Степан Пойда, Маріан Токар. — Ужгород: Вид-во «Два кольори», 2001. — С. 10-11).

Незважаючи на низку не зовсім сприятливих обставин, перший і дуже відповідальний номер його видавцям удався. Відкривається в дусі того часу кількома заголовками ЦК ВКП(б) до роковин революції, великим портретом Й.Сталіна й обширною передовою статтю «34-і роковини Великої Жовтневої соціалістичної революції». У цій статті наведено загальні фрази про революцію «як видатну подію в історії людства, її велике значення для народів

Радянського Союзу і всього світу». Є тут кілька цифр про розвиток за роки п'ятирічок машинобудівної, металообробної промисловості, виробництва електроенергії порівняно з... 1913 роком!

У передовиці два абзаци — про університет, де ідеться: «Величезним досягненням є заснування в Ужгороді університету і учительського інституту. Тепер діти трудящих мають повну можливість одержати вищу освіту. Наш університет веде велику роботу по вивченню природних багатств області з метою найефективнішого їх використання. Ряд кафедр університету ведуть роботу в тісному зв'язку з виробництвом: з промисловими підприємствами, колгоспами, радгоспами, науково-дослідницькими установами області, допомагають їм розв'язувати різні виробничі проблеми».

Друга сторінка газети теж присвячена святкуванню «більшовицького Жовтня». На ній розміщені статті студентів біологічного, медичного та історико-філологічного факультетів, зокрема й майбутнього доктора філологічних наук, професора кафедри української мови В.Лавера. Як правило, у цих матеріалах ішлося про визволення краю від фашистів, економічний та культурний розвиток, будні університету.

Результати роботи п'ятої студентської наукової сесії (тоді ще конференції не було) висвітлено на третій сторінці газети. Цікаво, якщо на другій шпальті вміщено винятково матеріали студентів, то про роботу секції гуманітарних, медичних, хімічних, біологічних наук розповідають у своїх публікаціях декани відповідних факультетів М.Антошин, В.Хенкін, В.Потапов, Х.Руденко. Тільки одна з них — «Спеціалізація на терапії» — підписана шестикурсником медфаку А.Кишком.

На відміну від попередніх, четверта сторінка газети не була тематичною. Для неї підбрано різноманітні матеріали. Зокрема,

це й велика стаття старшого викладача О.Арсірія «Шефська робота біологічного факультету», надрукована під шапкою «Зв'язок науки з виробництвом». Дізнаємося, що колектив біофаку вже декілька років здійснює шефську діяльність у колгоспах Ужгородського й Великоберезнянського районів. У 1950 році викладачі та студенти брали участь у наукових конференціях, які організували в колгоспах «Перемога» села Велика Добронь та ім. Хрущова села Яворово Ужгородського району.

Крім того, в університеті відбулося засідання вченої ради з участю Героїв Соціалістичної Праці Ю.Рубіша, І.Гужвоя, Г.Ладані, П.Пенчева й Ф.Ганчева.

Про зв'язки кафедри неорганічної хімії з колгоспами пише у своєму матеріалі завідувач цього підрозділу, доцент Г.Дісітанов. Стаття старшого викладача кафедри марксизму-ленінізму Л.Арістархова присвячена виборам народних суддів, які мали відбутися 16 грудня 1951 року. Матеріал побудовано за штампами, які тоді існували: радянський суд — найгуманніший і найсправедливіший у світі, а буржуазний і, зокрема, американський — поганим, антинародним тощо.

Завідувач агітколективу філологічного відділу історико-філологічного факультету О.Лесова пише про участь студентів в агітаційних заходах, присвячених виборам суддів. Тут же вміщено дві інформації про загальноуніверситетський вечір і студентську теоретичну конференцію.

Із фотоілюстрацій знаходимо зображення корпусу теперішнього хімічного факультету (тоді головний корпус університету), світлинні із занять у хімічній лабораторії, а також знімок, на якому закарбовано спорудження Волгодонбуду.

У першому числі немає жодної рубрики. Очевидно, це можна пояснити браком досвіду її творців. Незважаючи на особливість дебютного номера (а отже, газета святкова), він був виданий чорно-білою фарбою. Знову ж таки, можливо, кольорову не дозволяли поліграфічні можливості університетської друкарні. Не опублікували чомусь і традиційного в таких випадках звернення до читачів про початок виходу часопису.

Нині можна чимало говорити про «плюси» та «мінуси» першого номера, але однозначно він таки вдався «свіжоспеченим» тоді журналістам: удалося якнайповніше відобразити тогочасне життя університету.

Звичайно, із погляду сьогодення перша вишівська газета була надзвичайно заполітизованою й відображала загальноідеологічний характер тогочасного життя інтелігенції та студентського загалу. Причини такого стану речей зрозумілі всім, і звинувачувати в цьому когось — безглуздо. Однак перше періодичне видання започаткувало літописання життя у виші, що дає можливість нам пізнати історію перших років існування Ужгородського університету та його багатогранної діяльності.

Маріан ТОКАР,
директор НДІ політичної регіоналістики УжНУ.

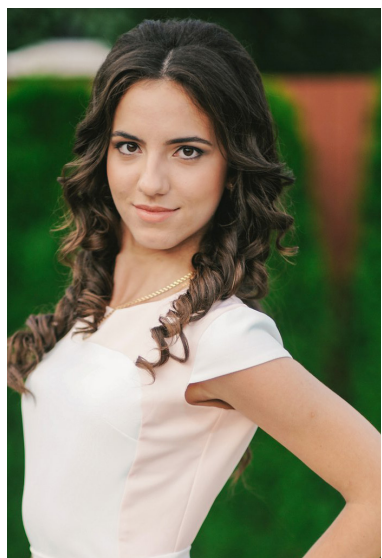
РОВЕСНИЦЯ

Бернадетта Алфелдй — студентка 5 курсу медичного факультету. Народилася в Хусті — непримітному, на перший погляд, містечку, але з вельми сприятливою для творчості атмосферою.

Ще зі школи дівчина вчилася на «відмінно». І на цьому фоні — постійні конкурси, олімпіади міського, обласного й навіть всеукраїнського рівнів майже зі всіх предметів. Хоч заняття з дисциплін вимагали безмежної кількості часу та самоорганізації, жити без такого «драйву» майбутня студентка не могла. Невипадково й після закінчення школи обрала один із нелегких факультетів — медичний. Чому? Гадки не має. Тільки зізнається, що ідея стати лікарем завжди витала в голові, інакше просто не могла увітати свого життя.

Зрештою, Б.Алфелдй стала першокурсницею медфаку, де успішно здобуває повноцінні знання та можливість... себе загартовувати. Як каже дівчина: «Поглинання інформації для мене як своєрідна, але корисна залежність». Учитися стипендіатці Верховної Ради України дійсно

Дівчина, яка перетворила навчання в захопливу гру...

подобається. А для того, щоб усе здавалося не так важко, просто змінює ставлення: уявляє, ніби йдеться про комп'ютерну гру з рівнями, яка перенесена в реальність.

Також Бернадетта ніколи не зупиняється перед поставленою метою, докладає зусиль, аби здійснити мрії. Випадково почувши про стажування за обміном, вирішила спробувати сили. Вступила у Всеукраїнську асоціацію студентів-медиків (UMSA), брала участь у її заходах, «підтягнула» англійську, навчилася писати мотиваційні резюме. Як виявилось, не дарма. Так потрапила, зокрема, до Словаччини. Стажувалася у відділенні неврології університетської лікарні імені Ladislava Déreга. Згадує про це тільки з усмішкою на обличчі. Безмежно вдячна UMSA за шанс проявити себе, реалізувати різні ідеї, поділитися знаннями та набути досвіду світового рівня.

Б.Алфелдй не любить будувати грандіозні плани, не хоче поки озвучувати їх, але точно знає, що правильно обрала професію й уважає: «Легких шляхів до успіху не буває!»

Маріанна ЛЕПАЙ,
студентка відділення журналістики.

ОБЛАСНІ ЗМАГАННЯ

Наші «заволейболили» як слід!

ВУжгороді відбувся волейбольний чемпіонат, у якому визначали кращі команди вищих навчальних закладів області. Брала участь у турнірі як хлопці, так і дівчата. Місцем баталій став майданчик спорткомплексу УжНУ, а дівчата змагалися ще й у СК «Юність».

ла його спортсменам стати третіми. Дві програні партії відділили хлопців з УТЕІ КНТЕУ від волейбольного «золота» — у результаті срібні нагородили. Чемпіонський кубок області серед студентів завдяки шаленій енергії, потужним подачам та високому класу гри завоювали представники УжНУ.

В усіх трьох матчах наші хлопці перемогли «насухо» (із рахунком 2:0), не залишивши каменя на камені від своїх суперників.

«Золотими» медалістами, зокрема, стали: Михайло Скукіс, Іван Бута, Денис Чикут, Юрій Свистак (усі представляють факультет здоров'я людини), Василь Бабинець (кафедра фізичного виховання), Владислав Пригара (факультет інформаційних технологій), Іван Сливка (факультет туризму та МК), Володимир Гальо та Володимир Козак (медичний факультет).

Щодо дівчат, то їх поділили на дві групи. Лідери суперничали за перше місце, а за «бронзу» — ті, які посіли другі місця.

Не потрапили до фіналу представниці з Ужгородського торговельно-економічного інституту та студентки з Берегова. Вони з'ясували між собою долю третього місця. Його вибороли дівчата з УТЕІ.

Фінальна гра відбувалася між Мукачівським та Ужгородським університетами. За підсумками двох партій нелегко, але впевнено перемогли «квитушили» волейболістки УжНУ.

Команду триумфаторів представляли дівчата з п'яти факультетів: Маріанна Повідайчик та Валерія Омелюк (обидві з хімічного), Наталія Бай, Христина Дьордяй (із медичного), Крістіна Кірман (юридичний), Яна Малаяр (стоматологічний), Іванна Попова, Мар'яна Іовбак (факультет здоров'я людини), Ганна Кофель (кафедра фізичного виховання).

Завдяки чудовій грі, самовіддачі, стабільності та вмінню відбивати кожен подачу обидві команди нашого вишу захищатимуть честь Закарпаття на всеукраїнських студентських змаганнях із волейболу.

Богдан ЗІЛІНЕЦЬ,
студент відділення журналістики.

СПАРТАКІАДА

Продовження 67-ї спартакіади серед студентів УжНУ з настільного тенісу приймав малий спортивний зал спортивно-оздоровчого комплексу університету. Позмагатися в грі, яка тренує не лише тіло, а й мозок, прийшли представники 12 факультетів, а також із кафедри фізичного виховання та природничо-гуманітарного коледжу.

Учасників поділили на три

рівноцінні за силою групи. За правилами, честь свого підрозділу мали право захищати три представники (двоє хлопців та одна дівчина). Переможцем ставав той, хто за результатами всіх партій отримував два виграші в матчі.

Порівняно з попередніми змаганнями, у яких призерами з цього виду спорту були колективи здоров'я людини, історичний та математичний факультети, ситуація частково змінилася, бо друге та третє місця в списку лідерів посіли представники інших команд. Торішні переможці показали найвищий рівень підго-

товки, сплановану стратегію гри та найбільш уміло відстежували м'ячі й прорухували удари, що в підсумку принесло факультету здоров'я людини золоті нагороди й кубок як головний приз.

Представники біологічного факультету показали видовищну гру у фіналі з переможцями, та все ж отримали «срібло». Трійку лідерів замкнув тенісний колектив із природничо-гуманітарного коледжу.

У рамках церемонії нагородження завідувач кафедри фізичного виховання Іван Маріонда мотивував фіналістів напружено та зосереджено тренуватися,

ФОТОФАКТ

Фото: Мирослави ГАРАЗДІЙ

Із нагоди Міжнародного дня студента в головному навчально-лабораторному корпусі УжНУ після вокального номера Валерії Андріанової, танцювальних виступів індусів, вітань на адресу юнаків і дівчат т.в.о. ректора Олександра Сливки, колишнього голови студентської ради університету Івана Граба та розігрування солодких призів для молоді чуттєво грав композиції з відомих фільмів і пісень симфонічний оркестр Закарпатської обласної філармонії.

ТРЕНІНГ

Про медіаперспективи від Евеліни Гурницької

Прес-клуб молодого журналіста «Медіаперспективи» продовжує тішити цікавими зустрічами. Цього разу гостю була Евеліна Гурницька — випускниця відділення журналістики УжНУ, відома закарпатська журналістка, зокрема кореспондент обласної газети «РІО», автор іміджевих статей для журналу «Унікум», провідний SMM-менеджер різних брендів.

Досвідчена медійниця назвала зустріч «Practice is everything! «Журналістика, PR і реклама в соцмережах». У виступі пані Евеліна пригадала свій період навчання, наголосила на необхідності практики під час здобування фаху, радила не цуратися простої роботи, навіть якщо її доводиться виконувати без-

коштовно. Адже цей досвід у майбутньому неодмінно знадобиться. Крім того, на думку Е.Гурницької, потрібно вивчати іноземні мови, які дають шанс повноцінніше реалізуватися у професійному просторі.

Ще один із головних меседжів зустрічі: «Ваша сторінка в соцмережах — ваша візитівка», оскільки власні фото, коментарі дають змогу значною мірою сформувати враження про людину не тільки як про інтернет-користувача, а і як про особистість у соціумі. Гостя також наочно продемонструвала, як співпраця із соціальними мережами розкриває потенціал SMM-менеджера в продуктивному контенті.

Після завершення заходу всі охочі могли поставити запитання та, крім змістовних відповідей, отримали ще й корисні поради, які здатні полегшити працю майбутніх комунікаторів.

Данііл САМСОНОВ,
студент відділення журналістики.

ОДНИМ ОБЗОРЦЕМ

• **НАГОРОДИ** • Другокурсниця природничо-гуманітарного коледжу УжНУ Лідія Мигалега — одна із закарпатських стипендіатів Президента України. Студентку відзначили за перше місце в VI Міжнародному мовно-літературному конкурсі учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка. Дівчина є членом студентської ради коледжу, волонтером, пише вірші.

• **БРЕЙН-РИНГ** • У традиційному загальноуніверситетському заході, який організував профком УжНУ, узяли участь студентські команди 21 факультету та колектив наставників вишу. Понад 4 години тривали інтелектуальні баталії. Найкраще креативне мислення, злагодженість і кмітливість продемонстрували математики. Вони й посіли перше місце. Другими фінішували представники факультету туризму та міжнародних комунікацій. Трійку кращих доповнили учасники з факультету інформаційних технологій.

• **КОНКУРСИ** • На різних факультетах відбулися традиційні конкурси краси та дні першокурсника. Докладніше про ці розважально-святкові заходи — у грудневому номері.

• **СПОРТ** • Викладачі, студенти, випускники УжНУ взяли участь у відкритому турнірі з гирьового спорту. Змагалися атлети з 10 областей України, а також Польщі. У командному заліку закарпатці здобули друге місце.

щоб потрапити до збірної УжНУ, яка незабаром представлятиме альма-матер у змаганнях із пінг-

понгу серед вишів Закарпаття.
Богдан ЗІЛІНЕЦЬ,
студент відділення журналістики.

ПІДНЕСЕНИЙ НАСТРІЙ

Факультет іноземної філології з нагоди свого ювілейного дня народження в конференц-залі ректорату зібрав чимало людей. Це були викладачі, а також колишні студенти ФІФ та інші запрошені гості. Зауважимо, що підрозділ готує спеціалістів з англійської, німецької, французької, румунської мов і літератур.

Захід із нагоди п'ятдесятиліття ФІФ розпочав камерний оркестр Закарпатської обласної філармонії. Відтак виступив декан Михайло Рощко. Він розповів про здобутки підрозділу та висловив подяку викладачам, які професійно виконують свою роботу. Ректор УжНУ Володимир Смоланка, своєю чергою, закликав студентів радіти здобуткам викладачів і цінувати найкращі роки в житті. Керуючий справами виконавчого апарату обласної ради

Надзвичайно теплою й дружньою атмосферою запам'яталося святкування 70-ї річниці хімічного факультету УжНУ. Із ювілеєм рідний підрозділ вітали керівництво альма-матер, представники владних структур, професорсько-викладацький склад, минулі й теперішні вихованці.

...Підняли завісу, на сцені Закарпатського обласного театру ляльок «Бавка» постала чоловіча капела вишу «Боян». Легендарні хористи виконали державний і духовний гімни України. Відтак до слова запросили декана Василя Лендела, котрий провів історичними сторінками підрозділу, яким керує, і дійшов до сьогоднішнього, згадав видатних випускників, окреслив досягнення, нагородив найактивніших здобувачів фаху.

Ректор Володимир Смоланка, батько котрого очолював хімічний підрозділ, зазначив: «Постараюся аргументувати, чому хімічний факультет — один з улюблених. Мое дитинство пов'язане з університетом; те, що дехто називає «запахом» хіміфаку, для мене є «ароматом». Згадую старших викладачів молодими, добре пам'ятаю тісні товариські стосунки наставників.

ЧЕМПІОНСЬКЕ

Цьогорічним чемпіоном області з футболу став ФК «Ужгород». Команда надзвичайно потужно виступила: у 24 іграх здобуто 20 вигравів, 2 нічі та забито... 101 м'яч! Приємно, що головним тренером колективу є старший викладач кафедри фізвиховання Іван ШАНТА. Пропоную увазі читачів розмову з наставником.

— **Що стало передумовою Вашого призначення на посаду головного тренера ФК «Ужгород»?**

— У кінці січня зателефонував президент клубу Андрій Андрійович і запропонував очолити команду. Пропозиція мені сподобалася.

— **Важко було віднайти спільну мову з гравцями, які мають значний досвід виступів на високому рівні?**

— Ні, у цьому питанні проблем не виникало ні в мене, ні у футболістів. Я знав, куди йду, із ким доведеться працювати. Ставку в ході тренувань робили на витривалість, водночас достатньо часу приділяли й тактичній підготовці та різним додатковим комплексам вправ.

— **Під час невдалих ігор у яке русло спрямували негативну енергію?**

— Намагався стримувати себе, не дозволяв «вириватися» емоціям назовні. Матчі знімали на

«Золотий вік» факультету іноземної філології

Юрій Гузинець зачитав вітальну листівку її голови Михайла Рівіса. Директор департаменту освіти і науки Закарпатської обласної держадміністрації Ганна Сопкова нагородила викладачів грамотами. Так само представників підрозділу відзначив і Ужгородський міський голова Богдан Андрійович, побажавши викладачам високих зарплат, а студентам — успішного навчання. Виступили й інші гості. Жвавості в залі додали виступи з піснями композиціями, драйвовими танцями та КВНівцями. На висоті були й студенти ФІФ. Невипадково дружоккурсниця німецької філології Крістіна Гонак зауважила: «На святкуванні 50-річчя рідного факультету було цікаво та захопливо! Організатори, наші студенти, дуже постаралися, тому урочистості вдалися на славу. У мене залишилися тільки хороші враження!»

Своє слово сказали й ветерани, зокрема присутні мали можливість прослухати короткий екскурс в історію заснування

факультету іноземної філології від його першого декана Кларі Тимофеевої.

Свято завершилося демонстра-

Фото Андрія АКАЦЬСЬКА

цією відео про студентське життя.

Ганна ВОЙТОВИЧ,
Агнеса САБЕЛКО,

студентки відділення журналістики.

Хімічний плеяді УжНУ – 70!

Хімічний підрозділ створює високий рейтинг для Ужгородського національного університету. Більшість статей, опублікованих у наукових виданнях і в наукометричних базах даних, — результат праці хіміків і фізиків вишу. Перед вами — широкі перспективи!

Хіміфак УжНУ — лідер за кількістю випускників, які стали співро-

бітниками академічних установ.

Привітати зі знаменною датою з Києва приїхав віце-президент Національної академії наук України, голова секції хімічних і біологічних наук, член президії НАН України В'ячеслав Кошечко: «Хімічний факультет УжНУ став справжньою кузницею висококваліфікованих кадрів, у підсумку посів друге

місце за кількістю працівників у національній академії наук після «побратима» у КНУ».

Мов на день народження шанованого родича, відзначити поважний вік підрозділу зібралось чимало випускників. Хто не зміг приїхати особисто, передав листівки. Також вітали гості із владних установ: заступник голови Закарпатської обласної ради Петро Грицик, заступник начальника управління у справах культури, спорту, сім'ї та молоді, начальник відділу культури Ольга Василіндра. Були й грамоти з ОДА.

Здавалось, того дня відзначили чи не всіх працівників хіміфаку. Піднесеного настрою додали колективи «Танцювальна корпорація друзів» і «Бліц». Під керівництвом доктора хімічних наук, професора Степана Чундака виступив також хор студентів. Юнаки й дівчата виконали народні пісні, а також дебютували з композицією про рідний підрозділ. Насамкінець із виступу «Бояну» лунав студентський гімн на український лад.

Крім традиційних побажань довгого існування, плідної праці, наукових здобутків, хіміфаку також зичили «діточок, як на небі зірочок», хороших студентів та чимало іншого... Редакція «Погляду» приєднується до вітань!

Ольга БРАЙЛЯН,
«Погляд».

Іван ШАНТА: «Хлопці влилися в ритм та стиль гри...»

відео, після кожної гри аналізували помилки, тактичні перебудови в ході поєдинку. Таким чином потрібну інформацію прагнули донести футболістам, щоб менше помилок припускалися в майбутньому.

— **Ви працюєте в УжНУ. Чи залучали до колективу студентів?**

— Так, до складу команди привів шість молодих гравців: Євгена Добровольського й Станіслава Котью (факультет здоров'я людини), Олександра Бако (географічний), Романа Білінського (математичний), Еріка Гречку (факультет міжнародної політики, менеджменту та бізнесу). Хлопці влилися в ритм та стиль гри, добре діяли на полі

у такий спосіб гідно захищали й честь університету.

— **Яке завдання ставило перед Вами керівництво на початку сезону?**

— Закріпитися в першій п'ятірці. Із часом команда почала показувати хороші результати, ми виграли зимову першість, Кубок області й не збиралися зупинитися на досягнутому. Ставили перед собою дедалі вищу планку, тобто здобувати перемогу в кожному матчі. І в такому шаленому ритмі провели сезон та досягли бажаного результату — посіли перше місце.

— **Що відчували після останньої гри чемпіонату зі «Спартакусом», коли команда**

здобула титул переможця?

— У вирішальному матчі дуже хвилювалися, адже заявили далеко не основний склад через ряд дискваліфікованих і травмованих гравців. Однак не підвели футболісти з лави запасних. А після фінального свистка переповнювали тільки позитивні емоції, які просто виривалися з грудей (сміється).

— **Чи планує клуб спробувати себе на вищому рівні, приміром, у другій лізі?**

— Поки невідомо, адже ще не було предметної зустрічі з президентом. Із часом визначимось, які завдання будуть на новий сезон.

Богдан ЗІЛІНЕЦЬ,
студент відділення журналістики.

«Погляду» в № 10 (191) визнано:

«Ми приречені на перемогу...»
Наталії КУСЬКОВОЇ,
студентки 4 курсу
відділення журналістики.
Найрейтинговішою студентською
публікацією
за кількістю переглядів
у «Фейсбуку»
є матеріал «Під покривом рідної
мови...» Мирослави ГАРАЗДІЙ.
Вітаємо авторок!

— Я — найщасливіша людина у світі!
— Закохалася?
— Виспалася!

Прийшла в лікарню дівчина навідати свого хлопця. Побачивши біля палати жінку в білому халаті, звернулася до неї:
— Я можу побачити хворого?
— А хто Ви йому?
— Сестра.
— Рада з Вами познайомитися: я його мама.

— Лікарю, я весь час хочу під ковдру й гарячого чаю.
— У Вас — листопад.

Студенти не вміють економити, бо немає чого.

Поспати або піти до університету чи поспати? А-а-а... Вирішила! Піду до університету. Посплю!

На пропозиції поліції не відждати на дорозі в сніг відреагували тільки комунальні служби!

— Коли у вас починаються пари?
— По-різному. Кажуть, є й на 8.30. Але я на таких ніколи не був.

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ!

Читайте «Погляд» на сайті Ужгородського національного університету за покликанням <http://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-poglyad/issues>.

А з кращими матеріалами номера ознайомлюйтеся на сторінці «Погляду» в соціальній мережі Facebook <https://www.facebook.com/uzhnu.poglyad>.

ПОГЛЯД
Львівський національний університет

Орган вченої ради Ужгородського національного університету.

Замовлення № 493.
Ціна — безкоштовно.

Виходить щомісяця.
Номер підписано до друку:
28.11.16.

Засновник і видавець —
Ужгородський національний університет.
88003 м. Ужгород,
вул. Підгірна, 46.

Номер надруковано
у видавництві «А-прінт»,
46010 м. Тернопіль,
вул. Текстильна, 28.
тел.: (352) 52-27-37,
0673501794.

Наклад 1000 примірників.
Формат А 3, 2 ум. друк. арк.

Адреса редакції:
88016, м. Ужгород,
вул. Університетська, 14.
Поштова скринька:
poglyad@uzhnu.edu.ua
Тел.: 0934314562.

Реєстраційне свідоцтво
ЗТ № 449/41 від 7.02.2008.

Головний редактор:
В.Ю.ТАРАСЮК.

Верстальник: О.М.БРАЙЛЯН.
Кореспондент: М.Б.ГАРАЗДІЙ.